

מאז שהממשלה הזו קמה אושרו 3,000 יח"ד (בשטחים), בדיוק כמו בקודמותיה

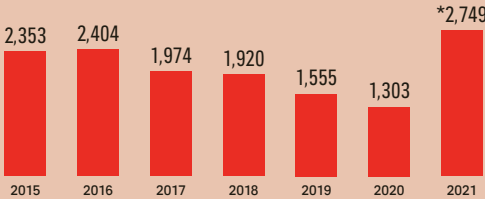
מוסי רז, מרצ שחור לבן, ערוץ הכנסת, 4.4.22

צילום: עמית יוסף

איך נראית הממשלה הנוכחית לעומת הקודמת בפרמטר של בנייה ביו"ש? בדקנו

מספר היתרי הבנייה ביו"ש בשנים האחרונות

*63% מההיתרים בשנה זאת ניתנו מקור: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה תחת ממשלת בנט.

מאז הקמת הממשלה הנוכחית היא מאותגרת כל העת בשאלה האם היא ימנית יותר או פחות מהממשלה הקודמת, שבראשה עמד נתניהו. מי שניסה לספק לאחרונה הוכחות לימניותה של הממשלה היה דווקא אחד מנציגי האגף השמאלי בה, ח"כ מוסי רז. כשהוא בו בערוץ הכנסת כי "מאז שהממשלה הזו קמה לא אושרה שום יחידת דיור (בשטחים)", הוא השיב כך: "זה לא נכון, אישרו כ-3,000 יחידות דיור מאז שהממשלה הזו קמה, בדיוק כמו שהיה בקודמותיה".

מי שאמון על תכנון הבנייה בשטחי יהודה ושומרון היא לשכת התכנון במינהל האזרחי - גוף שכפוף למשרד הביטחון ואחראי על הפן האזרחי בשטחים. בתוך לשכת התכנון קיימת מועצת התכנון העליונה (מת"ע), המקבילה למועצה הארצית לתכנון ובינוי הפועלת בשטחי ישראל הרי-בוגית. בסוף חודש אוקטובר 2021 הופיע פרסומים רבים בעיתונות על כך שמת"ע אישרה בנייה של מעל 3,100 יחידות דיור, וייתכן שעל כך הסתמך רז. מציאנו אישור לנתונים הללו גם באתר משרד האוצר, כך שנראה שבחלקה הראשון של הטענה שלו, רז אכן צודק.

האם הנתון הזה הוא אכן בדיוק כמו בממשלות הקודמות כפי שטען רז? כאן הדברים קצת מסתבכים. ערכנו השוואה בין מספר היתרי הבנייה שניתנו תחת כל אחת מהממשלות. חשוב להירגיש כי היתר בנייה הוא השלב הסופי בהליך האישור, ולכן מספר היתרים נמוך משמעותית ממספר התכניות שאושרו במת"ע. לפי ההשוואה הזאת לאחר שבשנתינו של אילמרט כראש ממשלה (2007, 2008) ניתנו למעלה מ-2,000 היתרי בנייה בשנה, בשנותיו הראשונות של נתניהו נרשמה ירידה ניכרת יותר מ-1,000 היתרים בשנה בממוצע. בהמשך, בשנים כמו 2015 ו-2016 נרשמו תחת נתניהו כמעט 2,500 היתרי בנייה, ובשנים הבאות שוב נרשמה ירידה.

ומה קורה ב-2021? שחצי ממנה היא תחת ממשלת נתניהו-רנג'ן וחצי ממנה תחת בנט-לפיד? כאן אפשר לראות שלא רק שבשנה זו נרשמה עלייה לעומת השנים הקודמות ל-2,750 היתרים, אלא שרובה הגדול, 1,735 היתרים, מיוחס לשני הרבעונים האחרונים של השנה, בהם כיהנה הממשלה הנוכחית. גם במספר התחלות הבנייה, שלב מתקדם יותר, נרשמו בשני הרבעונים האחרונים נתונים גבוהים ביחס לעבר. ייתכן כי חלק מהעלייה קשורה להתעוררות הכללית של הממשלה בנושא הנדל"ן, לאחר הקיפאון ששרר בתקופת הקורונה, אך הנתונים גבוהים גם לעומת התקופות שלפני הקורונה.

■ בשורה התחתונה: דבריו של רז נכונים. בתקופת הממשלה הנוכחית אושרו במת"ע למעלה מ-3,000 יחידות דיור ביהודה ושומרון. לא מציאנו דרך להשוות את הנתון הזה לממשלות קודמות, אך השוואה לפי הפרמטר של "היתרי הבנייה" שניתנים ביו"ש מדי רבעון מראה כי בנתון הזה היא לא נופלת מקודמותיה, ואף מציגה מספרים גבוהים יותר.

תחקיר: אורי כהן

מבוסס על תחקיר המופיע בליווי מקורות במדור המשרוקית באתר "גלובס"

ניר בנק ישראל, אמיר ירון צילום: רפי קוש

הנגיד ירון מנה את הסערה הפוליטית כאחת הסיבות לאי הודאות במשק הישראלי: "הכלכלה לא אוהבת אי ודאות וזה נכון לכל ממשלה שלא תהיה"

עים את הבנק המרכזי שהמשק מספיק חזק כדי לספוג את ההעלאה הזו.

השלכות הסערה הפוליטית

הנגיד התייחס לסערה הפוליטית וליחסים עם שר האוצר, אביג' דור ליברמן. "בסופו של יום הכלכלה לא אוהבת אי ודאות וזה נכון לכל ממשלה שלא תהיה", אמר הנגיד. "כרי ליישם את המלאי התכנון ני צריך שיחה תקציב וככל שאי הודאות הפוליטית תפגע בנושאים הללו יהיה לזה נטל כלכלי".

פרשנות אתי אפללו

התמכרנו לכסף זול, והגיע הזמן שניגמל

לריבית אפסית יש אפקט מטשטש וממכר. יותר קל לקחת חובות ולהעמיס הלוואות ומשכנתאות שלא בהכרח צריך, או שלא בהכרח אפשר להחזיר

2008 מלוות אותנו עד היום, 14 שנה לאחר המשבר שבמהלכן הן השפיעו על הכלכלה, ולא תמיד לטובה. כשהריבית אפסית, הכסף זול. ולכן כסף זול, כמו לכל סם, יש אפקט מטשטש שש וממכר: קל יותר לקחת חובות, ההחזרים פחות מורגשים, וכך אפשר לשחרר טיפה את המשמעת התקציבית ולהעמיס: הלוואות צרכניות, משכנתאות, מכל הבא ליד. לכאורה, מדיניות הבנק המרכזי צלחה, שכן הצריכה הפרטית אכן הייתה מהגורם מים שהובילו פה את הצמיחה בשנים האחרונות, אך היא הובילה גם את הצמיחה בחובות. כסף זול משמער

העלייה בריבית כבר כאן, הבנקים מתמחרים אותה, גם שוקי המניות והאג"ח, וכעת גם נגיד בנק ישראל הכריז על העלאת ריבית ל-0.35%. אנו עדים לתופעות הקשות שמביאה איתה ההעלאה ובעיקרן ירידות בשוקי המניות ועלויות בריבית על המשכנתאות, וקשה לשים לב שבצעם העלאת הריבית היא בשורה מצוינת שמתחילה לאט לאט להוציא אותנו ממצב שגבה מאיתנו מחירים לא קטנים בעשור האחרון.

הורדה והעלאה של הריבית הן כלי מאקרו כלכלי שמצוי בידו הבנקים המרכזיים, ומטרתו הענקת תמריץ ציטו שונים כדי להשיג על הכלכלה. ככל שהריבית גבוהה יותר, יש יותר תמריץ לחסוך כסף, וככל שהיא נמוכה יותר, יש יותר תמריץ להוציא כסף, כלומר לצרוך וכך להניע את גלגלי הכלכלה. בשנת 2008 למשל, בעת המשבר הפיננסי, הריבית ירדה. כסף זול גם מאפשר לחברות לגייס חוב בזול ולהמשיך בפעילות העסקית, כך ששתי מיומון או קשים במחזור חובות לא יובילו לגלגל של פשיטת רגל. הורדת הריבית של